

MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT

MŰSORFÜZET

K
E
D
M

1996

JANUÁR-FEBRUÁR

ELŐADÁSOK

1996. január 8. (hétfő)

Dr. Kósa Attila: Az alsó-hegyi zombolyok kutatásának története

1996. január 22.

Adamkó Péter - Leél-Őssy Szabolcs: A József-hegyi-barlang feltárása, továbbkutatásának lehetőségei

1996. február 5.

Kollár K. Attila - Maróthy László: Víz alatti barlangok feltárásának eredményei

1996. február 19.

Dr. Szunyogh Gábor: A Béke-barlang térképezése

Az előadások helyszíne, a Társulat irodája előtti folyosó vagy ugyanott valamelyik tárgyaló. A kezdési időpont mindig 17 óra.

Barlangklíma és időjárás

a Barlangklimatológiai és terápiái, valamint az Oktatási Szakosztály közös előadássorozata

1996. január 15.

Gádoros Miklós: A radon-lon-aerosol rendszer 1. rész

1996. január 29.

Gádoros Miklós: A radon-lon-aerosol rendszer 2. rész

1996. február 12.

Gádoros Miklós: A radon-lon-aerosol rendszer 3. rész

1996. február 26.

Gádoros Miklós: A radon-lon-aerosol rendszer 4. rész

Az előadások helyszíne a Társulat tárgyalója (Budapest, II. Fő utca 68. II. 210.). Kezdési időpont mindig 17 óra.

1996 ÉVI NEMZETKÖZI RENDEZVÉNY-ELŐZETES

Belföldi

A Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat a „'96 Magyarország” rendezvénysorozat keretében az alábbi nemzetközi rendezvényeket rendezi meg a jövő évben.

— *Barlangok a művészetekben konferencia és kiállítás*

Időpont: 1996. július 23-27.

A konferencia helyszíne: Jósvafő

— *Barlangok zenéje szimfóniás zenekari hangverseny*

Időpont: 1996. július 27-28.

A helyszín: a Baradla-barlang Hangverseny-terme

— *Idegenforgalmi barlangok világtalálkozó*

Időpont: 1996. október 14-20.

A konferencia helyszíne: Aggtelek

— Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, a KTM TvH Barlangtani Intézetével, a CEE-WEB-csoporttal (Miskolc) és a Szlovák Karszt Tájvédelmi Körzettel együttműködve nemzetközi konferenciát szervez „*Kutatás, Természetvédelem és Kezelés*” címmel.

Időpont: 1996. május 1-5.

A konferencia célja az elmúlt években végzett természetvédelmi célú kutatások eredményeinek, azok gyakorlati alkalmazásának, felhasználhatóságának, a védelmi célú kezelésben használt módszereknek és a jövő terveinek bemutatása, valamint ezek összehasonlítása más európai országokban folyó hasonló programokkal. A találkozó

lehetőséget teremt a külföldi és hazai kutatók, valamint a természetvédelem szakemberei számára, hogy eredményeiket, tapasztalataikat közzé tehesék, problémáikat megvitathassák.

A szervezők előadások és poszterek formájában várják a földtani és az élő természeti értékekkel foglalkozó kutatások, állapotfelvételek eredményeit és az ezek alapján kidolgozott kezelési módszereket bemutató referátumokat.

A rendezvényről további információkat az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságától kérhetnek.

Jelentkezni levélben vagy telefaxon az alábbi címen lehet: pontos név, postai cím, valamint az elhangzó előadás vagy poszter témájának feltüntetésével.

Konferencia titkárság:

Horváth Róbert és Tóth Erika
Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság
3758 Jósvafő, Pf. 6. Tel./Fax: 48 350 006

Külföldi:

— *Elméleti és alkalmazott karsztológia*

Időpont: 1996. május 26-június 1.

A konferencia helyszíne: Herkulesfürdő, Románia

— *Repedezett, karsztos víztartó rétegek—sérülékenység és megtarthatóság*

Időpont: 1996. június 10-13.

A konferencia helyszíne: Katowice, Lengyelország

— *Mérnöki geológia és a környezet* (egyik szekció a barlangvédelem!)

Időpont: 1997. június 23-27.

A konferencia helyszíne: Athén, Görögország

Valamennyi ajánlott rendezvénnyel kapcsolatos részletes információ a Titkárságon beszerezhető.

Titkárság

FELHÍVÁSOK

A Társulat 1996-ban több nemzetközi rendezvényt szervez. Ezek közül kiemelkedik az *"Idegenforgalmi barlangok világtalálkozó"*, amely egyben az idegenforgalmi barlangok nemzetközi szervezetének (ISCA) rendes évi ülése lesz.

A rendezvények kapcsán célszerű lenne a hazai barlangok mind teljesebb körű bemutatása - lehetőség szerint - video anyagok segítségével is.

Szeretnénk, ha a Társulat barlangi videózással (is) foglalkozó tagjai áttekintnék lehetőségeiket és a hátralévő időben elvégezhető feladatokat, ill. a további szakmai együttműködést.

A fentiekben foglaltak egyeztetése, megvitatása érdekében

1996. január 10-én 17 órakor

a Társulat targoncájában (Bp. II. Fő utca 68. II. 210.) megbeszélést tartunk.

A témát művelők, érdeklődők, video anyagokkal rendelkezők megjelenésére feltétlenül számítunk.

Az 1996. évi tagdíjak befizetése

Az 1996. évi tagdíjak befizetését a korábbiakhoz hasonlóan az alábbiak szerint kérjük.

- 1) A rendes tagdíj 600 Ft, március 31-ig történő befizetés esetén csak 500 Ft.
- 2) A kedvezményes tagdíj (diák, katona, nyugdíjas, GYES, GYED) 300 Ft.
- 3) A július 1. után belépő új tag féléves (300, illetve 150 Ft) tagdíjat fizet, de a Karszt és Barlang csak teljes évi tagdíj befizetése esetén jár.
- 4) Új belépők a tagdíjon felül 50 Ft egyszeri belépési díjat fizetnek. A tagdíjbefizetés feltételei változatlanok, tehát:
 - helyszíni befizetés a Titkárságon, elsősorban egyéni tagok részére,
 - csoportok tagjai szintén a Titkárságon fizethetnek be, lehetőleg a csoportvezetők, ill. a csoport által megbízott összekötők útján, egy összegben,
 - vidéki csoportok részére — amennyiben személyes befizetésre nincs alkalom — kérésre csekket biztosítunk.

Az egyéni és csoporttagok fegyelmezett tagdíjbefizetését — hasonlóan az előző évekhez — ezúton is köszönjük!

Titkárság

ELNÖKSÉGI, VÁLASZTMÁNYI HATÁROZATOK, ÁLLÁSFOGLALÁSOK

Elnökségi ülés: 1995. december 7.

- Meghallgatta és elfogadta Stieber Józsefnek az UIS Barlangklimatológiai és -terápiai Szakbizottsága sezanai (Szlovénia) üléséről szóló beszámolóját.
- Meghallgatta és elfogadta Hegedűs Andrásnak, az újonnan alakult Barlangvédelmi Szakosztály vezetőjének tájékoztatóját a szakosztály terveiről, munkájáról.
- Meghallgatta és elfogadta Hazslinszky Tamásnak, a Solymári Bizottság vezetőjének beszámolóját a bizottság 1995. évi működéséről.
- Elfogadta a Társulat 1996. évi munkatervét
- Egyhangúlag elfogadta, hogy Fleck Nóra ügyvezető titkár 1996. január 1-től 20 %-os bérfejlesztésben részesüljön.
- Meghallgatta és tudomásul vette a főtitkár beszámolóját a Barlangkutatók Szakmai Találkozójáról.
- Elfogadta 9 új belépő felvételi kérelmét.

Választmányi ülés: 1995. december 7. (nem volt határozatképes)
- Meghallgatta és tudomásul vette a Társulat 1996. évi munkatervét.
- Meghallgatta és tudomásul vette a Barlangvédelmi Szakosztály vezetőjének tájékoztatóját.
- Értékelte a Barlangkutatók Szakmai Találkozóját és javaslatokat tett a jövő évi rendezvény programjára vonatkozóan.

A Barlangkutatók Szakmai Találkozójáról

A Jósvafőn, 1995. november 10-12. között megrendezett találkozóra kellemes éghajlati viszonyok között 141 regisztrált résztvevő részvételével került sor.

Az első alkalommal megrendezett rendezvény fő célja az volt, hogy a Társulat tagjai szakmai tevékenységükről, feltáró, kutató, dokumentáló tevékenységükről, külföldi expedícióikról kölcsönösen tájékoztassák egymást, olyan

szakterületeket is megismerve, amelyet nem művelnek vagy nem tartozik szűkebb érdeklődési körükbe.

A nagyszámú előzetes jelentkezés miatt az előadások időtartamát időben korlátozni kellett, de a fegyelmezett előadóknál ez nem okozott problémát, az előadások lényegre törőek, tartalmasak voltak.

Az előadások, élménybeszámolók közötti szünetek, az éjszakába nyúló vetítések alkalmat adtak baráti beszélgetésekre, szakmai kérdések megvitatására és a személyes kapcsolatok ápolására.

A rendezvény zökkenőmentes lebonyolítását nagyban segítette az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósága, a rendezvénynek otthont biztosító Jósvafői Önkormányzat és a kiváló video-vetítőt biztosító Természetvédelmi Hivatal. Köszönet a segítségért.

A helyszínen folytatott előzetes konzultáció alapján a következő Szakmai Találkozót 1996-ban Tapolcán rendezzük, a tapolcai Plecotus Barlangkutató Csoport és reményeink szerint a Bakonyi Bauxitbánya támogatásával.

Találkozunk jövőre Tapolcán!

Szablyár Péter

HÍREK

Köszönetnyilvánítás

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik Gyurka elvesztését követően részvételükkel próbálták fájdalmunkat enyhíteni. Külön szeretnénk megköszönni a barlangász társaknak és a Barlangi Mentőszolgálatnak az együttérző támogatást.

Rose Gyuri szülei és testvérei

Elrejtett ökoszisztéma egy román barlangban címmel rövid hír jelent meg a Science 1995. évi novemberi számában (270. kötet 1123. oldal). A dobrudzsai Movable barlangot még 1986-ban fedezték fel, de a Ceaucescu korszakban nem kutatták. A barlang (a fénykép alapján tavasbarlang) biológiai szempontból rendkívül izgalmas. A barlang falán vastag szőnyeget alkotva fordulnak elő bizonyos baktériumok. Ezeknek a baktériumoknak az érdekessége, hogy az energiaforrásuk hidrogénszulfid. Ily módon a barlangban eddig azonosított 50 fajta gerinctelen élőlényt a kénhidrogén tartja fenn. Az 50 fajta közül 33 fajtát (pl.: ragadozó piócák, pókok) eddig csak ebben a barlangban találták meg. "Nagyon szerencsés, hogy a felfedezők felismerték ezt (a barlang egyedülállóan izgalmas környezeti élővilág rendszerét)" mondja David Culver biológus.

Szabó Géza

(Ld. még a National Geographic 1995 októberi számának „Geographica” rovatában az állatok fényképeivel. A szerk.)

A Budapesti Természetvédelmi Igazgatóság Közleményei

A Mátyás-hegyi-barlangban az Imre-kürtő omladékát a TTE Meteor Vass Imre Csoport kitakarította, így a barlangszakasz újra látogatható.

Felhívjuk a túrázók figyelmét, hogy a barlang csak megfelelő alapfelszereléssel látogatható. Ezek meglétét kulcsfelvételkor a Barlangüzem ügyeletes ellenőrzi.

Juhász Márton

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóságának közleménye

A Bükki Nemzeti Park Igazgatósága 1995 év decemberében lezáratta az István-lápai-barlangot.

A lezárás oka a barlang természeti és műszaki állapotának az utóbbi években bekövetkezett romlása. Ezt a barlangtúrák számának rohamos növekedése idézte elő, melyet a látogatók sokszor indokolatlan lent alvással kötnek egybe. E miatt bekövetkezett a létrák, kötelek gyors tönkremenetele, melyek kulcsfontosságúak a barlangban folyó kutatómunka zavartalan folytatása szempontjából. A rendszeres bivakolás és túrázás során hátrahagyott, folyamatosan újratermelődő tetemes mennyiségű szemét (karbidmész, anyageseretermékek, konzervdoboz, egyéb csomagolóanyag stb.) természetvédelmi szempontból nem kívánatos kiszállítása kényszerű munkát ad a barlangkutatóknak.

Az István-lápai-barlang Magyarország legmélyebb barlangja, és formakincse, képződményei, mérete folytán jogilag fokozott védelmet élvez. Jelenlegi állapotának fenntartása a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságának a feladata. Ezt a lent alvással egybekötött túrák beszüntetésével, a barlang egyes sérülékeny szakaszának lezárásával, az egyszerre lent tartózkodók számának korlátozásával kívánjuk elérni.

Kérjük ebben az MKBT tagjainak együttműködését.

A lezárással egyidejűleg - a kutatókkal egyetértésben - a bejáratnál engedély nélkül épült fakalyiba elbontásra került. A rossz állapotban lévő faház eredeti funkcióját már nem töltötte be; a fent hagyott felszereléseket sorozatosan ellopták. Kutatóbázisként a BNP létrási kutatóháza szolgál (tel.: 06-46-317-494).

A barlang látogatása a Bükki Nemzeti Park Igazgatósága engedélyéhez kötött (3304 Eger, Sánc u. 6.). A kulcsot hét közben a BNPI miskolci irodájában lehet átvenni (Miskolc, Árpád u. 90. Tel.: 06-46-334-104).

Tájékoztatásul közöljük, hogy az ajtó rongálása szabálysértési eljárást von maga után.

Az esetleges illegális leszállások elkerülése érdekében a Bükki Nemzeti Park Természetvédelmi Őrszolgálat a lillafüredi Erdészet közreműködésével fokozott ellenőrzést tart a barlangnál.

Bükki Nemzeti Park Igazgatósága

Barlangtakarítás

A Barlangvédelmi Szakosztály 1995. november 25-26-án meghirdetett István-lápai-barlang takarítását elvégezte. A jelenlevő 15 fő a Keleti-, Nyugati- a Bea- és a Meteor-ágból gyűjtötte össze a karbidmaradékokat, kábeldarabokat, hágesódarabokat. Nagyobb mennyiségű hulladék maradt még a Tábor-teremben, a Szaró-teremben és a létramaradékok az aknasorban. Ezek kihozására még egy akciót fogunk rendezni későbbi időpontban.

Hegedűs András

Barlangvédelmi Szakosztály

A Barlangi Mentőszolgálat hírei

Sikeres életmentés a Naszályi-víznyelőbarlangból

1995. augusztus 4-én a Váci Rendőrkapitányság bűnügyi osztályvezetője telefonon jelezte, hogy bejelentést kapott, amely szerint Novák István 36 éves budapesti lakos néhány nappal azelőtt eltűnt hazulról és valószínűleg a Naszály-hegy egyik barlangjában

rekedhetett, mert a hegy tetején a kiküldött rendőrjárőr megtalálta az eltűnt férfi sátrát, utcai ruháival együtt.

A telefonhívás után személyhívón és telefonon azonnal riasztást rendeltünk el, amelyet kissé hátráltatott az a tény, hogy a nyári szabadságolások miatt sok barlangi mentő volt külföldön, vidéken.

Így is igen hamar összejött a kellő mentőlétszám, amely a szirénázó rendőrautókon gyorsan a helyszínre ért.

A négy fős felderítőegység a barlangba történt leszállás után kb. másfél óra múlva jelezte, hogy kb. 120 méter mélyen megtalálták az igen legyengült állapotban lévő keresett személyt, akinek felszínre hozatalára tíz főből álló barlangi mentőkülönítmény szállt le a mélybe. A mentett személyt a mentőszolgálat a megtalálása utáni ötödik órában a felszínre hozta.

Akkor kiderült, hogy Novák István július 28-án, pénteken utazott Budapestről a barlanghoz, majd vagy július 29-én, vagy 30-án vasárnap (Novák nem volt biztos a leszállás napjában) egyedül, két elemlámpával leszállt a barlangba. Kis idő múlva az egyik elemlámpa elromlott, de ő nem fordult vissza, és addig folytatta útját, míg a másik lámpa is kialudt. Akkor leült egy sziklára és várakozott.

Az otthonában hagyott levelet — amelyben jelezte, hogy barlangászni ment — csak augusztus 2-án, szerdán este találta meg a nagymama.

Így Novák István eltűnéséről igen késve értesült telefonon a váci Rendőrkapitányság. A keresést csak augusztus 3-án délelőtt kezdték meg a helyszínen.

Végül is könnyen kiszámítható volt, hogy a keresett személy, aki egyébként gondnokság alá volt helyezve, legalább száz órát ücsörgött a barlang mélyén. Gondoljuk, ennyi idő elég volt arra, hogy mélységesen eltűnjön azon, mikor menjen újból egyedül barlangászni. Gondolni sem merünk arra, mi lett volna, ha néhány nappal később találják meg a levelet.

A sérültet a mentők megfigyelésre kórházba szállították. A mentésben mintegy ötven ember vett részt a barlangi mentőkön kívül: rendőrök, katonák (sátrát hoztak), tűzoltók (áramot szolgáltatottak aggregátorból és tábortüzet raktak), a polgári védelem tisztjei (ők élelmeztek a mentésben résztvevőket).

A mentés végére a barlangi mentők még megkereshették a Naszály éjszakai erdejében eltévedt TV-riportert is.

Adamkó Péter
a Barlangi Mentőszolgálat riasztásvezetője

NE TITKOLD KI VAGY, MI ÉRDEKEL!

A november-december havi Műsorfüzetben adatlapot tettünk közzé a magyar barlangkutató KI KICSODA szerkesztéséhez, 1996. évi megjelentetéséhez.

Sajnálatos módon a megjelölt határidőre mindössze 30 adatlap érkezett (a tagság kb. 5 %-a).

Tekintettel arra, hogy az adatlap összeállításánál alapvetően nem csak a tudományos tevékenységet próbáltuk tükrözni, arra számítottunk, hogy a barlangjárók, barlangi mentők, sport-barlangkutatók is nagy számban fogják "regisztráltatni" magukat.

Ismételten kérünk minden tagtársunkat, hogy vegye a fáradságot, szánjon rá 15 percet, töltsse ki az ismételten mellékelt adatlapot (15. oldal), és járuljon hozzá kezdeményezésünk sikeres megvalósításához.

A kiadványt (a barlangkutató csoportok, barlanglátogatásokat engedélyező hatóságok, intézmények fő adataival kiegészítve) angol nyelven szeretnénk megjelentetni az 1997. évi svájci Világkongresszusra.

Szándékunk őszinteségének felismerésében bízva várjuk adatlapjaitok visszaküldését.

Szablyár Péter

Előzetes terveinktől eltérően 1995. decemberben NEM RENDEZTÜNK

BARLANGOS MIKULÁS BULI

tekintve, hogy a határidőig MINDÖSSZE EGYETLEN JELENTKEZÉS ÉRKEZETT BE

(no comment!)

Titkárság

Könyvtári Hírek — Folyóirat-figyelő 1. rész

A Társulat megelőző években funkcionáló (?) vezetősége, titkársága sajnos úgy tűnik, nem tudott elegendő gondot fordítani az MKBT tulajdonképpen egyetlen kézzelfogható, mindenki számára pártállástól függetlenül egyformán hasznos értékére, a Könyvtárra. Az hogy, helyhiány miatt soha nem fogjuk felvenni a versenyt a Széchenyi Könyvtárral, vagy hogy pénzühiány miatt a folyóiratok kötetése évtizedekkel (!) el van maradva még nem is a legnagyobb probléma, ez ellen a jelenlegi titkárság is csak keveset tud tenni. Sajnos azonban a rendelkezésre álló helyiségek célszerűtlen kihasználása miatt, míg a pincében az időszakos árvizek hatására értékek mentek tönkre, addig a fűtött, meleg és száraz helyiségben barlangkutatók számára értéktelen levelezési anyagok, számlák tömege, olvashatatlan lengyel és román nyelvű (műveltségi köre válogatja!. A szerk.) nem karsztos témával foglalkozó kiadványok lapultak. A Társulatba érkezett friss nemzetközi és magyar folyóiratok 2-3 éve felbontatlanul, csak a bélyeggyűjtők által meglátogatva heverték az asztalon. Mikor a kupac a plafont megközelítve omlásveszéllyel fenyegetett, a szomszédos helyiségbe lettek „lapátolva”, azt szinte a járhatatlanságig eltorlaszolva. Számos csere alapon érkezett kiadvány egy idő után elmaradt, mert az újságok mellé csúsztatott esetlegesen valamit kérő leveleket, a visszajelzést szolgáló kartonokat senki nem küldte vissza, s a cserepartnerek semmilyen választ nem kapván megszűntnek (vagy udvariatiatlannak) vélték a Társulatot, talán a magyar barlangászokat is...

Most ennek az áldatlan állapotnak a megváltoztatásán próbál ügyködni a Titkárság, melynek első lépéseként felszámolta a pincében és a II. em. 200-as szobában uralkodó csatateret számos önkéntes segítségével. (Külön köszönet ezért Arany Andrea, Gyurin György, Gyurin Miklós, Hlavács Judit, Köblös Csaba, Makó Lajos, Németh Zsolt, Prépostffy Zsolt, Turi Zoltán, tagtársainknak.) A következő feladat a Könyvtárban található, de jelenlegi rendszerezettségében nem használható anyagok feldolgozása, katalogizálása, ésszerű csoportosítása lenne. Ezt nagyban akadályozza, hogy a fő tömeget képező folyóiratok bekötés nélkül igen nehezen kezelhetőek, sajnos eddig pénzt nem sikerült szerezni erre a célra.

Míg a fent felvázolt problémák megoldására ötleteket, *aktív segítséget várunk*, addig e hasábokon meg próbálunk valamit felvillantani azokból az érdekes hírekből, melyek a beérkezett legújabb külföldi újságokban látnak napvilágot (a fordításban segítségemre volt Arany Andrea és Hlavács Judit).

☛ **L6 - La Horcadina (-680 m) feltárása** (Vega de Liordes, Macizo Central, Picos de Europa, Leon) - A Picos egyik legújabban felfedezett mély barlangjának részletes bemutatása. A mottó: minden van itt amit az ember egy barlangtól elvárhat, mindenféle

ízlést kielégít, minden megtalálható itt ami egy barlangban előfordulhat. egy biztos: elszakad valamid ha lemész (főleg az overall). Általában nem veszélyes, de nem szabad megfélekedni a Pozo de Azucar Moreno nevű nagy aknáról. A megközelítés teljes részletességű leírása, beszerelési vázlat, kötélhosszakkal, nittekkal részletes bejárési útmutatóval, feltárástörténettel. (Subterránea 1995 április No.3. — spanyol nyelven)

☞ **Guayana — a Venezuelai Roraima hegycsoport prekambriumi szilikátos kőzeteiben keletkezett barlangjainak felfedezése és tanulmányozása — Carlos Galan**

1971-ben járt itt az első földalatti expedíció és a mai napig több mint 100 barlangot ismertek meg és térképeztek fel. Egy részük csak egy-egy mély akna (a legmélyebb: Sima Auyantepuy NW - 370 m), de akár jelentős hosszúságú vízszintes járatrendszer is csatlakozhat hozzájuk (a leghosszabb 2.5 km). A korábbi elképzelések szerint a befoglaló szilikátos kőzettömeget karsztosodásra alkalmatlannak tartották, tekintve hogy anyaga vízben igen kevésbé oldható, így elméletileg lehetetlen a karsztjelenségek kialakulása. Most, hogy a Guayanai "tepuy"-ok ismertté váltak a barlangkutatás számára, valószínű, hogy más mechanizmusokat és befolyásoló tényezőket is figyelembe kell vennünk ezen túl a karsztos felszínformák és barlangok kialakulását illetően — 57 referenciával (Karaitza (baszk) 1995/4 — spanyol nyelven)

☞ **Morfológiai megfigyelések az Acopan és Amuri "tepuy"-ok (Macizo de Chimanta - Venezuela) felszíni és földalatti vidékén — Jose Javier Maestu**

Az Acopan és Amuri "tepuy"-ok fő felszíni formáinak leírása amelyek ezt a területet egyedülállóan különlegessé teszik a világon. A barlangok morfológiai osztályozása mellett a barlangképző folyamatok leírása is megtalálható az írásban. (Karaitza (baszk) 1995/4 - spanyol nyelven)

☞ **Terepi kísérletek a mészkő oldódási sebességének vizsgálatára a Mt. Kräuterin (Ausztria) karsztján — D. Zhang; H. Fischer; B. Bauer; R. Pavuza; K. Mais;**

Tizennyolc hónapon át tartó mérésorozat segítségével mészkő tabletták oldódási sebességét vizsgálták a Mt. Kräuterin eltérő magasságú térségeiben. Az oldódási sebesség $2,7-21,6 \times 10^{-3}$ mg/cm²/nap volt füves lejtőkön, $7,8-36,4 \times 10^{-5}$ mg/cm²/nap volt fák alatti talajjal borított felszíneken, és $5,8-13,2 \times 10^{-3}$ mg/cm²/nap fedetlen térszíneken, a magassággal növekedve, a legnagyobb sebességet 1.200-1.300 m körül elérve. Az oldódási sebesség tavasszal volt a legalacsonyabb, átlagosan $5,10^{-3}$ mg/cm²/nap. Megvizsgálják a környezeti paraméterek hatását és megpróbálják megbecsülni a karsztosodás intenzitását. (Cave Science 1995 Március No.2 - angol nyelven).

☞ **Tibet barlangjainak geológiája, paleohidrologiája és fejlődése - D. Zhang**

A tanulmány szerzője a világ legmagasabban fekvő karsztfennsíkjának több mint 500 barlangját kereste meg és térképezte fel. Legtöbbjük inaktív, 2-20 m hosszú 1-3 m átmérővel: eocén és jura mészkőben illetve triász márványban alakultak ki. A plató magasabb régiójában freatikus jellegű barlangok, míg az alacsonyabb fekvésű lejtőkön a vadózus fejlődés jegyeit magukon hordozó üregek ismereteseek. A jelenleg uralkodó hideg és száraz klíma mellett kicsi a karsztosodás intenzitása a területen. (Cave Science 1995 Március No.2 - angol nyelven).

☞ **Új feltárások a Llambrión környékén (Macizo Central de Picos de Europa, Spanyolország)**

Évekkel ezelőtt brit barlangkutatók kezdték el a Llambrión fennsíkjának kutatását, majd belgák és spanyolok is csatlakoztak hozzájuk. A terület legmélyebb zsombolya a Pozo del Madejuno (-905m), erről részletes beszerelési lapot, leírást, térképet közölnek. A terület részletes kutatástörténetén kívül még 5 barlang leírása térképpel (Pozo de los Días Ardientes, Pozo del Sedo, Pozo de la Torre de la Collada Ancha, Pozo del Tiro Llago, Pozo Tesorero), felszíni térkép és a terület összes kataszterezett üregének listája is megtalálható

a cikkben. Még egyik barlang kutatása sem fejeződött be, ugyanis nem értek még a végükre! (*Subterranea 1995 április No.3.* - spanyol nyelven)

Rövid hírek

• *A hatodik olasz "ezres"*

Mintegy hat hónappal az *Abisso Roversi* mély szakaszainak felfedezése után az Apuani Alpokban olasz barlangászok ("*Banda del Buco*") 3 kilométernyi új járatszakaszt tártak fel az *Abisso Saragato* nevű barlangban a - 950 m-en található 80 m hosszú szifont átúszva. Az új szakaszok legmélyebb pontja -1.075 m mélységben található és ezzel a barlang Olaszország ötödik legmélyebb barlangjává lépett elő (*Spelunca 1995 Szeptember*).

Olaszország ezer méternél mélyebb barlangjai: (1995 január 1.-i állapot)

1.	Abisso Paolo Roversi (<i>Toscana, Monte Tambura</i>)	-1.249 m
2.	Abisso Olivefer (<i>Toscana, Monte Grondilice</i>)	- 1.210 m
3.	Antro del Corchia (<i>Toscana, Monte Corchia</i>)	- 1.190 m
4.	Abisso W le Donne (<i>Lombardia, Grigna</i>)	- 1.155 m
5.	Abisso Saragato (<i>Toscana, Monte Tambura</i>)	- 1.075 m
6.	Pozzo della Neve (<i>Molise, Matese</i>)	- 1.050 m

• *Kötélmászó világcsúcscok*

Az 1995 júliusában érvényes kötél nélküli felmászás világcúcscs-listáját teszi közzé lapjában az USA Barlangász Szövetségének lapja az NSS News. Sajnos az írásból nem derül ki, hogy mik a szigorúan vett paraméterei egy ilyen versengésnek (megengedett felszerelések, kötél, visszaeresztés magassága stb.) de néhány eredményt érdemes a saját tempónkkal való összehasonlítás érdekében itt felsorolni (perc):

Férfi, 30 méter (mászógépekkel)	0:24.6;	Női: 0:29.4
Férfi 120 méter (mászógépekkel)	4:06.7;	Női: 4:07.1
Férfi 30 méter (pruszik, 3 csomó)	1:18.4;	Női: 1:46.9
Férfi 120 méter (pruszik, 3 csomó)	7:34.4;	Női: 9:45.5

(NSS News 1995 Szeptember)

MKBT Nyári Barlangkutató Táborok

A Társulatba beérkezett írásbeli (3db: Veszprémi Barlangkutató Egyesület, Bakonyi Barlangkutató Egyesület, Sásdi László), számos szóbeli vélemény és a Szakmai Napokon tartott Vitafórum alapján úgy tűnik a nyári barlangkutató tábort illetően az ebben részt venni kívánó tagság véleménye megoszlik. Ez egész pontosan azt jelenti, hogy jelen pillanatban a véleményt nyilvánítók egyik csoportja a **nyár elején a Bakonyban** szeretne barlangot kutatni, míg a másik csoport a **nyár végén az Alsó-hegyen**. Sajnos a "lapzártá" közelsége miatt a véleményeket nem állt módomban közös nevezőre hozni, de talán nem is kell. Miért is ne lehetne két tábort szervezni, melyek térben és időben jól elkülönülnek egymástól lehetővé téve a szervezőknek az eredményes munkát, a habozóknak a mindkettőn való részvétel lehetőségét.

Ezért az alábbiakban mintegy előzetes jelleggel meghirdetésre kerül két tábor is, melyekre a továbbiakban igen megfontolt előzetes jelentkezéseket várunk, hogy esetlegesen még időben kiderülhessen, hogy tévedés volt azt gondolni két ilyen komoly célokat kijelölő kutatásra is van erőforrás Társulatunk tagságában, azaz ha valamelyikre is nem jön össze 3-40 előzetesen regisztrálható résztvevő akkor az "érdeklődés hiányában" elmarad.

Ezért minden csoportot és egyéni érdeklődőt kérünk, hogy minél előbb juttassa el előzetes jelentkezését a Társulat címére (lehetőleg február 28-ig). Ha nagy gazdasági katasztrófa nem történik 300 Ft/fő/nap költséggel tervezzük a közös étkeztetést megoldani (napi 3x hideg, 1x meleg), melyből a várható külső támogatások beérkezése esetén, elsősorban az előzetesen jelentkezettek számára tudunk majd kedvezményt biztosítani. Május környékén a biztosnak számító résztvevőket színvonalas kiadvánnyal tervezzük megörvendeztetni melyben a táborokban kutandó helyszínek részletes ismertetése lesz található.

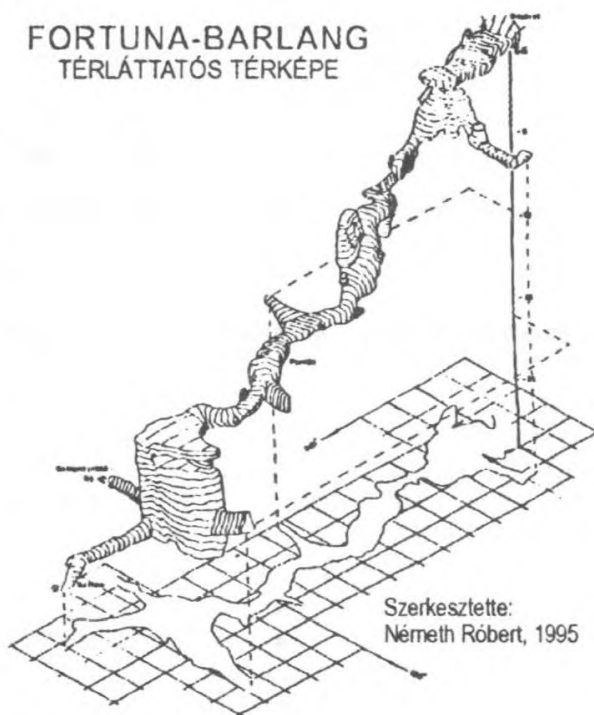
A táborok során - remélhetőleg a magyar speleológiai oktatási rendszer helyzetének rendeződésével párhuzamosan - lehetőség lesz a kutatásvezetői papír megszerzéséhez szükséges, terepi körülmények között legjobban megrendezhető tanfolyamok (járatbiztosítás, térképezés, karszthidrológia, fotó-dokumentáció, barlangvédelem stb.) megtartására is. Továbbra is várom mindenki jelentkezését, aki a szervezésben aktív segítséget akar és tud is nyújtani!

Kab-hegy '96

A kutatótábor tervezett időpontja: június 28-július 6.

A tábor fő célja a Kab-hegy karsztjának alaposabb megismerése lenne feltáró kutatáson és az ismert barlangok, víznyelők, források tudományos vizsgálatán keresztül. A lehetséges fő bontási pontokról Gyurman Csaba és Németh Róbert készített egy írásos összefoglalót, mely jelenleg a Társulatban tekinthető meg. Ebben 14 objektumot ismertetnek, köztük az Öregkövesi víznyelőbarlangot (206 m hosszú, 27 m mély), a Fortuna-barlangot (70 m hosszú, 20 m mély) és számos ígéretes nagy vízgyűjtő területtel rendelkező víznyelőt. A végleges kutatási pontok kijelölése (14 munkahely egyszerre való művelése irreális lenne) a tavaszi terepbejárásokat követően történik meg. A kutatótábor tervezett helyszíne az Ajka-Padragkút határában található Sárcsi-kút lenne.

FORTUNA-BARLANG TÉRLÁTTATÓS TÉRKÉPE

Szerkesztette:
Németh Róbert, 1995

Vecsem '96

A kutatótábor tervezett időpontja: augusztus 16.-31.

A tábor fő célja a régóta kutatott Vecsem-forrás mögött húzódó barlangrendszer feltárása lesz. A tervezett bontási pontok: **Nagyvizes-tübről víznyelő, 404-es barlang, Vecsem-árvízi-forrásszáj.** Ezen felül más, a területen található zombolyok feltáró kutatását is tervezzük mint pl. a **Vecsem-bükki-, az Iskola- és az Őz-zomboly.** A táborhely és a végleges kutatási pontok kiválasztása az ANP-vel való konzultációt követően (kutatási engedélyek, táborozási engedély) kerül kiválasztásra, lehetőleg minden munkahely gyors megközelítését szem előtt tartva.

Nyerges Miklós, titkár

Könyvújdonság

Gerhard Buzek: A túlélés kézikönyve

Az 540 oldalas könyv a túlélés technikáját mutatja be: rendkívüli helyzetekben jelentkező pszichológiai terhelő tényezők kezelésétől a segítségnyújtás különböző formáin át a természet nyújtotta lehetőségek felhasználásáig. A gazdag illusztráció és magyarázó ábraanyag, a témakörök áttekinthető belső tagolása segíti az olvasót az eligazodásban, s teszi egyben a könyvet könnyen és rendkívül jól használható kézikönyvvé.

Ára: 1.200 Ft, megrendelhető a Társulat Titkárságán.

Szerkesztői üzenet

Azt üzenik a szerkesztők, hogy az *1995. évi január-februári* számban közölt legutolsó üzenet óta mi sem változott. Sem a beküldött anyagokkal kapcsolatos elvárások, sem azok minősége. Kérjük, hogy a szerzők szíveskedjenek betartani a magyar és valamennyi más nyelv helyesírási szabályait, olvassák át anyagaikat, mielőtt beküldenék. Fordítsanak több figyelmet az ábrák közölhetőségére, és olvassák el még egyszer az idézett üzenetet. (Ha megtisztelték azzal, hogy a számot megőrizték.)

a szerkesztők

Lapzárta után érkezett

† 1995. december 7-én, 61 éves korában elhunyt *Erdős Miklós*, kassai barlangkutató, a liptószentmiklósi Múzeum munkatársa, sokunk kedves, segítő barátja. Temetése 1995. december 12-én volt Kassán.

Titkárság

☞ Sikertörténet!

Az UNESCO védnöksége alatt 1972-ben létrejött, ma már 134 országot tömörítő Világörökség Egyezmény célja Földünk legkiemelkedőbb kulturális és természeti értékeinek megőrzése. A 440 tételt tartalmazó Világörökség listán főként a kulturális értéket képviselő emberi alkotások szerepelnek. A természeti értékek között ugyan számos barlang is található, de ezek túlnyomó többsége ugyancsak kultúrtörténeti jelentősége miatt került a listára. Maga a barlang, mint természeti képződmény mindaddig csak két esetben a világ leghosszabb barlangja, az 560 km hosszú Mammoth-barlang és a világ legnagyobb hozamú föld alatti folyómedrét alkotó Skocjani-barlang esetében nyerte el a Világ Öröksége címet.

Az UNESCO Világörökség Bizottsága Berlinben megtartott ülésén 1995. december 6-án elfogadta Magyarország és Szlovákia 1994-ben benyújtott közös előterjesztését és az országhatárral két részre osztott, ám földrajzilag és hidrológiailag összefüggő egységet alkotó „Aggteleki- és Szlovák-karszt” barlangjait — a felszín alatti világ rendkívüli változatosságára hivatkozva — a világörökség listára felvette. E határozattal egy időben a Carlsbad Caverns Nemzeti Park (USA) is elnyerte a Világ Öröksége címet.

Székely Kinga

Szerkeszti: Fleck Nóra és dr. Kósa Attila

Felelős Kiadó: Dr. Hevesi Attila, elnök

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

A MAGYAR BARLANGI MENTŐSZOLGÁLAT RIASZTÁSI NÉVSORA

A riasztást sorrendben kell elvégezni. A listáról az első jelentkező tudja riasztani a baleset fokának megfelelő barlangi mentő létszámot.

NÉV	LAKCÍM	TELEFON	
		lakás	munkaidőben
Dr. Dénes György BMSZ elnöke	1132 Bp. Borbély u. 5/7. II. 4.	153-09-08 személyhívó 330-076	
Taródi Péter BMSZ vezetője	1119 Bp. Andor u. 23/c. IV. 15.	186-45-99 sz.hívó: 320-120	tel/fax 201-86-04 rendőrin: 15-457
Adamkó Péter riasztásvezető	1024 Bp. Keleti K. u. 9.I.12.	136-3982, sz.hívó: 330-077, tel/fax 212-56-41 mobilt.: 06 (30) 448-303	
Horváth Richárd BMSZ titkára	2094 Nagykovácsi, Tinódi u. 41.	138-9806 személyhívó: 330-078	
Gyovai László technikai vezető	1072 Bp. Csányi u. 7. I.10.	117-17-21 személyhívó: 330-079, 06 (30) 423-236	
Németh Tamás	1213 Bp. Lankás u. 5.	276-26-57 sz.hívó: 330-080	210-09-91, 210-09-00/1108, 1316
Bognár Tibor	1073 Bp. Akácfa u. 57. III/50/A (Mezei)	141-36-93 sz.hívó: 330-081	mobilt: 06 (30) 314-360
Bajna Bálint	1225 Bp. Anger Jakab u. 18.	sz.hívó: 330-083	185-24-59, 203-08-32
Papp László	1066 Bp. Mozsár u. 6. III/16.	tel/fax/üzrög: 131-9048 sz.hívó: 330-084, mobilt: 06 (30) 426-277	
MISKOLC dr. Komlóssy Attila főorvos	3530 Miskolc, Szemere u. 6.	tel/fax. 06 (46) 412-412, sz.hívó: 560-045	R. tel: 06 (30) 433-081 06 (46) 355-531

Személyhívó Központok: Budapest: 155-52-11, Miskolc: 06 (46) 323-411. A BMSZ mobil telefonja: 06 (60) 311-598 (Csak mentés esetén működik, a mentés helyszínén!)

Előzetes jelentkezési lap MKBT Nyári Barlangkutató Tábor 1996 (kitöltendő és február 28-ig visszaküldendő)

- Név (csoport, egyéni):
 - Az általatok választott helyszín (a felsorolt két lehetőség közül):
 - A részvétel időtartama és időpontja:
 - Csoport esetén a csoportból résztvevők várható létszáma esetleg név szerint:
 - A töltek várható anyagi segítség és annak formája (támogatók, konzervgyár, sokszorosítási lehetőség stb.):
 - A tábor idejére várható technikai segítség (szerszámok, csörlő, aggregátor, vésőgép, motoros fűrészb. stb.):
- A szervezésben való részvételi igény, és annak megnyilvánulási formája:

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1027 Budapest, Fő u. 68.

Tel.: 201 9493

NYOMTATVÁNY